

Nittedal kommune ved postmottak@nittedal.kommune.no

Saksnummer 20/03437 - Hørings svar om endring av arealdel. Nytt massedeponi på Glosli

Saken omhandler å gjøre dette 75 mål store området om til massedeponi. Nittedal Elveforums styre er svært bekymret for forslaget om å etablere deponi på Glosli i Nittedal kommune. Vi anfører følgende argument:

Ravinelandskap er en sjelden naturtype som bør vernes

Raviner er spor etter istida, og slike sjeldne naturtyper ligger det et særlig ansvar å ta vare på. En igjenfylling og planering av disse områdene fjerner historiske spor. Det tillegger også et moralsk imperativ å bevare slike til etterslekten. Ravinelandskapet er bosted for sjeldne plante og dyrearter som har tilpasset seg livet langs disse områdene. Ravinelandskap er viktige transportveier for hjortevilt. I artsdatabasen kan vi se truede og nær truede arter. Områdene har hatt livskraftige bestander av gammel svartor og andre løvtrær som er blitt hogd. Vi stiller oss kritiske til dette siden slike vassdragsnære økosystem er sjeldne i dag. Dette er et svært viktig habitat / biotoper for et mylder av plante, insekts og dyreliv (les: Skogen av Thygeson, 2023). Det vil fremover ligge større verdier i å bygge opp igjen dette området som et sjeldent naturøkosystem heller enn å lage deponi av det. Disse har gjennom en lang utvikling i dag gitt vertskap/mulighet til særegne økosystem, med spesialtilpassede dyr og plantearter som lever bare her og er særegne for denne naturtypen.

Geoteknisk stabilitetsanalyse

Dalbunnen i Nittedal ligger under marin grense. Dette karakteriseres med leire avsatt i havmiljø. Vi har ved eksempler i vårt nærmiljø de siste årene lært konsekvensene av kvikkleireskred. Ravinene består hovedsakelig av grus, men lag av leire kan forekomme. Ved å tilate å deponere denne mengden masse i disse områdene risikerer man å endre den mekaniske belastningen i så stor grad at man havner utenfor dagens erfaringsmessige risikobilde. Videre, ved deponi og stor masseforflytning vil bekker finne andre veier, og grave nye steder slik at man risikerer å destabilisere områder hvor man aldri før har hatt ras. Kombineres dette med ytterligere mekanisk pålasting må man monitorere og følge opp dette i detalj for å unngå ukontrollert utglidning. Videre vil regnvann over tid vaske ut salter som holder et leirelag mekanisk stabilt. Kombinasjon av at vi her forventer mer regn (fremskrivinger av dagens klimaendringer), at regnet kommer i styrtregnssepisoder (økt pålasting) vil kunne gjøre dagens trygge leirelag kvikke. Slike raske og katastrofale utglidningshendelser medfører stor naturskade nedstrøms, som for eksempel nedslamming av elvebunnen, ytterligere erosjonsproblematikk i nærområdet og mulige alvorlige flomprobemer oppstrøms.

Geoteknisk ustabile områder kan identifiseres via satellitt ved å gå inn på <https://insar.ngu.no/> (se bilde under). Som vist er flere områder stabile (grønne punkt), men andre igjen glir ut i dag (røde punkt). Å bruke InSar-teknologien alene er ikke tilstrekkelig for å fatte vedtak, men det motiverer en seriøs

geoteknisk grunnkartlegging samt en mekanisk stabilitetsanalyse med lastberegninger. Dette må gjøres i forkant for å kunne fatte et trygt vedtak for slik aktivitet. Forslaget er, uten en seriøs kartlegging av geologisk løsmasselag, analytiske lastberegninger, og et kvalitetssikret og potent oppfølgings- og monitoreringsprogram, nært ved å være uansvarlig. Erfaring viser at man i worst case-scenario utsetter infrastruktur både ovenfor (selve gardsbruket, jordbruksland og vei) og nedenfor for naturskaderisiko ved utglidning.

Fig. 1. Skjermutsnitt hentet fra <https://insar.nqu.no/> hvor vi har zoomet inn på områder rundt Glosli. Som man kan se, er det interpolasjonspunkt i området som viser systematisk utglidning som henter om geoteknisk ustabilitet. Interpolasjonspunktet markert med blå ring har siden 2018 glidd ut mer enn 60 cm.

Deponi muliggjør en fortsatt linearitet i materialstrømmene

En essensiell del av det grønne skiftet er at man kraftig reduserer det kortsiktige materialressursuttaket som karakteriserer vår økonomi i dag. Det er godt dokumentert at man ved dagens driftsmetode ødelegger for livsgrunlaget for vår felles fremtid; oss selv, de yngste i vårt samfunn og også de som ennå ikke er født. En nødvendig betingelse for uttak av nye materialer, er muligheten for å deponere de gamle. Deponi, altså at man enkelt og billig kan kvitte seg med råstoff man ikke lengre trenger, muliggjør en fortsatt linearitet i materialstrømmene. Det er både nasjonalt og internasjonalt, og på tvers av det politiske spekteret en unison enighet om at vi skal benytte oss av råstoffene og mate de inn igjen i økonomien. Nittedal kommune og tilgrensede områder har høyest tetthet av massedeponier i Norge. *Byggenæringen kjennetegnes i dag ved å rive ned for så å heller bygge nye lavkvalitets bygg, heller enn å restaurere de bygg man har i dag. Denne driftsformen muliggjøres, økonomisk og regulatorisk sett, av*

etablering av deponi. Vi skal, og må, utvikle en sirkulær økonomi – da vil kortsiktige deponiløsninger undergrave det arbeidet som gjøres for å mate råstoffene inn igjen i bygg-økonomien. Tilgang til uinnskrenket tilgang til deponier undergraver et grønt skifte i byggsektoren.

Avrenning til elv

Denne trusselen er den viktigste for oss i Nittedal Elveforum. Selv om det foreslås å deponere kjemisk inerte masser, altså med masser (som ved ulike tiltak) ikke skal føre til avrenning som endrer den fysikk-kjemiske vannkvaliteten i vannforekomsten (resipienten) nedstrøms. Vi mener at det allikevel er fare for store negative miljøkonsekvenser nedstrøms. Avrenning av partikler til elv og bekker påvirker dyr med gjeller. Gjellene ødelegges av slike partikler, angulære mikropartikler kan mekanisk skade gjellene og med det ødelegge deres respirasjonsevne. Videre er nedslamming og sedimentering av finstoff på bunnen ødeleggende for leveområdene bunndyrene har. Bunndyr er her selve grunnplanken i de levende elve-økosystemene i tillegg til å være fundamentale for naturens egen vannrensingsevne (resipientkapasitet) er de også viktige næringsdyr for fisken og mye av fuglelivet langs vannforekomsten. Dette er en naturtjeneste uten kostnader vårt samfunn er fundamentalt avhengig av.

Filtreringsanlegg dimensjonert for styrtregn

Etter styrtregnsepisodene vi har opplevd siste årene har vi Nittedal Elveforum fulgt med på deponiet i Engadalen. Dette viser at sedimenterings / filtreringsanlegget ikke er tilstrekkelig for å hindre nedslamming nedstrøms. Store områder av Nitelva er allerede i dag påvirket og preget av at store områder er nedslammet. Dette reduserer viktige økosystemtjenester elva kan gi oss allerede i dag, som selvrensingsevne, natur- og rekreasjonsverdier samt nærings- og oppvekstområder for fisk mm. Dersom man skal etablere et deponi i dette ravineområdet, vil man måtte kreve at det bygges store anlegg for å hindre nedslamming. Disse må være tilstrekkelig dimensjonert til å hindre ytterligere forverring av dagens miljøsituasjon i vannforekomsten nedstrøms. De utslipp av partikulært materiale til bekk og elv vi dokumenterer fra Engadalen, og særlig ved de styrtregnsepisodene vi har i dag viser at kravene til et optimalt filtreringsanlegg er stort. Området mellom Glosli og Nitelva er bratt, og vi ser ikke det som sannsynlig at man kan gjøre dette trygt – i praksis. Når slike tiltak skal planlegges er det ikke tilstrekkelig å se på eksisterende regnværsmønster, da dette er, som vi alle erfarer, i rask endring. Vi har videre vanskelig for å se at det er mulig uten store inngrep å etablere et tilstrekkelig stort filtreringsanlegg mellom deponiområdet og Nitelva for å hindre forurensende utslipp.

Veitrafikk og negativ påvirkning for naboer

Vi stiller oss spørrende til om veikapasiteten og veikvaliteten er tilstrekkelig for det antallet lastebiler som det ansøkes om. Vi mener også at naboene bærer en uforholdsmessig stor belastning for det støy, støv og belastning som kommer av aktiviteten.

For styret i Nittedal Elveforum,

Anders Neremoen